

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 30 de gener del 1934

SUMARI

S'obre la sessió a un quart de sis de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas. Lectura i aprovació de l'acta de la sessió ordinària anterior.

Es dona lectura a tres suplicatoris per al processament dels Diputats senyors Antoni Xirau, Joan Comorera i Pere Lloret. Passa a la Comissió de suplicatoris.

Pregunta del senyor Ruiz i Ponseti al senyor Conseller de Finances sobre la formació del nou Presupost de la Generalitat.

Resposta del senyor Conseller de Finances.

Rectificació del senyor Ruiz i Ponseti.

Prec — convertit en interpellació — del senyor Romeva al Govern de la Generalitat sobre les darreres eleccions municipals a Catalunya.

Intervenien en el debat polític els senyors Ruiz i Ponseti, Simó i Bofarull, Mestres, Xirau i Lloret. Se suspèn el debat.

Ordre del dia per a la sessió de dimecres.

S'aixeca la sessió, i la Cambra passa a reunir-se en sessió secreta. Són les set de la vetlla.

S'obre la sessió a un quart de sis de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió ordinària anterior.

Lectura de tres suplicatoris

(El senyor Secretari dona lectura als tres suplicatoris següents:)

«Excmo. Sr.: Tengo el honor de remitir a V. E. el presente, con el que se acompaña suplicatorio para el Excmo. Señor Presidente del Parlamento de Cataluña, en el que se solicita la correspondiente autorización para poder dirigir el proce-

dimiento contra el Diputado a la Generalidad y director del periódico «L'Opinió» don Antonio Xirau Palau, con motivo del sumario que sigue este Juzgado con el número 521 de 1933 por injurias a la autoridad; rogando se sirva darle el curso correspondiente.

Barcelona, 20 de diciembre de 1933. — Juan Pastor.

Señor Consejero de Justicia de la Generalidad de Cataluña. — Ciudad.»

«Excmo. Sr.: Tengo el honor de elevar a V. E. en obsequio a la administración de Justicia, el presente Supplicatorio y testimonio de particulares acompañado, con el fin de que se sirva disponer se conceda la oportuna autorización para procesar

al Diputado del Parlamento de su digna presidencia, don Juan Comorera Solé, en virtud de lo acordado en el sumario número 510 de 1933, por injurias que me hallo instruyendo.

Viva V. E. muchos años.

Barcelona, 9 de enero de 1934. — Luis Rubio.

Excmo. Señor Presidente del Parlamento de Cataluña.»

«Excmo. Sr. : Tengo el honor de elevar a V. E. en obsequio de la administració de Justicia el adjunto Supplicatorio y testimonio de particulares acompañado con el mismo con el fin de se sirva disponer que se conceda la oportuna autorización para procesar al Diputado del Parlamento de su digna presidencia don Pedro Lloret Ordeix, en virtud de lo acordado en el sumario número 443 de este año, digo de 1933, sobre injurias.

Viva V. E. muchos años.

Barcelona, 9 de enero de 1934. — Luis Rubio.

Excmo. Señor Presidente del Parlamento de Cataluña.»

(*Entren l'honorable senyor President de la Generalitat i els senyors Consellers de Governació i de Finances.*)

El Sr. PRESIDENT: D'acord amb l'art. 25, apartat tercer, s'hauria de procedir al nomenament d'una Comissió per a dictaminar sobre cada un dels suplicatoris; però, seguint la costum acceptada per aquest Parlament, la presidència proposa que es segueixi la tradició de valoritzar la Comissió de suplicatoris que havia intervingut, amb anterioritat, en altres casos. Integren aquesta Comissió els senyors Diputats Josep Andreu i Abelló, Joan B. Soler i Bru, Enric Canturri i Ramonet, Francesc Farreres i Duran, Josep M.ª Tries de Bes, Pere Comes i Calvet, i Joan Fronjosà i Salomó.

¿La Cambra acorda ratificar aquesta Comissió per tal que dictamini aquests suplicatoris? (*Assentiment.*)

Restà, així, nomenada la Comissió de suplicatoris per a processar els senyors Diputats esmentats.

Precs i preguntes

Sobre la formació del pròxim Pressupost de la Generalitat de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: En el moment que aquest Parlament reprèn les seves sessions, em sembla de gran interès que ens preocupem abans que tot de com ha de continuar el règim econòmic de Catalunya.

(*Entra el senyor Conseller de Treball i Obres Públiques.*)

No hem d'oblidar — nosaltres preguem al Govern que no ho obli — que la vida econòmica de Catalunya està avui pendent d'una pròrroga d'un Pressupost antic, d'una pròrroga que va ésser votada solament per tres mesos, i que els tres mesos aquests estan pròxims a esgotar-se, i en aquests moments creiem del més alt interès que el Govern de Catalunya i especialment el senyor Conseller de

Finances assabenti la Cambra, assabenti tot el país, del parer del Govern respecte la presentació a aquest Parlament d'un nou Pressupost o de la pròrroga de l'antic, si aquesta fos encara possible, comuniqui la decisió del Govern respecte d'aquest punt.

(*Entra el senyor Conseller d'Economia i Agricultura.*)

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Senyors Diputats: Amb molt de gust vaig a contestar la pregunta que acaba de formular el senyor Ruiz i Ponseti.

Preocupació del Govern, des del primer moment, ha estat la de la formació d'un Pressupost autèntic de la Generalitat, després de finir la pròrroga trimestral dintre de la qual vivim. No oblidarà el senyor Ruiz i Ponseti, com ho deuen tenir també present tots els senyors Diputats, que la situació actual de les finances de la Generalitat, que va obligar a aquesta pròrroga trimestral, ens situa encara avui, posen encara al Govern, exactament, en la mateixa situació en què es trobava el Govern anterior, pel fet de què allò que condiciona d'una manera capital la formació del Pressupost, com és l'aprovació definitiva del traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat i la valoració llur, està encara en un estat no totalment acabat, i és per això que el Govern, havent-se preocupat des del primer moment d'aquesta qüestió de la formació del Pressupost — i se'n preocupa, perquè no solament afecta a la vida d'aquest Govern, sinó també a la implantació de l'autonomia de Catalunya en allò que fa referència a l'aprovació dels traspassos de serveis i a la valoració d'aquests traspassos es troba encara que aquesta tasca, després de refeta la Comissió de Traspassos, no és encara prou avançada per a donar una resposta definitiva a allò que acaba de preguntar el senyor Ruiz i Ponseti.

(*Entra el senyor Conseller de Cultura.*)

Des d'un punt de mira podríem dir-ne constitucional, mirant l'Estatut Interior de Catalunya, hi ha un problema que jo vull presentar al Parlament per tal que aquest, si fos necessari i discrepés del criteri d'aquest Conseller, es pronunciés; de manera, que aprofito la pregunta que ha formulat el senyor Ruiz i Ponseti per a presentar, per a oferir-vos, aquest problema, que és el següent: Segons l'Estatut Interior de Catalunya, el Govern ha de presentar al Parlament abans del dia 1.er de novembre de cada any el Pressupost que ha d'ésser aprovat, a més trigar el dia 1.er de gener següent per a entrar en l'exercici econòmic. No hi ha cap més previsió a l'Estatut que la de les possibles pròrroques trimestrals en el cas que no s'hagi arribat a l'aprovació del Pressupost per tot l'exercici, pròrroques que no poden excedir de quatre. Segons això, en el cas d'haver-hi un Pressupost ordinari, aquest ha d'ésser presentat al Parlament abans del dia 1.er de novembre, o sigui abans del penúltim mes de l'exercici econòmic.

Existeix també aquesta regla en el cas de pròrroga trimestral? No hi ha cap manifestació expressa en l'Estatut Interior, però el Govern interpretaria aquesta omissió en el sentit que en cas de pròrroga trimestral també s'hauria de presentar abans del pen-

últim mes del trimestre i, per tant, abans del dia 1.er de febrer, perquè entenem nosaltres que si hi ha aquesta previsió en l'Estatut Interior per tal que el Pressupost hagi hagut d'estar presentat dos mesos abans de què hagi finit l'exercici a fi que el Parlament, d'una manera àmplia i a fons, pugui discutir el Pressupost, també es veuria obligat a presentar-la i així ho faria, abans del 1.er de febrer.

No obstant, en el mateix Estatut Interior hi ha una disposició transitòria segons la qual en el primer exercici econòmic, per rao d'estar encara en curs el traspàs de serveis, s'autoritza el Govern perquè en lloc de presentar el Pressupost abans del dia 1.er de novembre, ho faci abans del dia 1.er de desembre, o sigui un mes abans d'acabar l'exercici del Pressupost anterior. Per tant, en virtut d'això, aquest Conseller de Finances i el Govern creuen que presentant el Pressupost abans del dia 1.er de març es compleix la previsió estatutària. No obstant, si la Cambra creu una altra cosa, el Govern se sotmetrà a la seva decisió.

Respecte a allò que serà el Pressupost futur, he de dir al senyor Ruiz i Ponseti que l'afany del Govern seria presentar un Pressupost complet, un Pressupost definitiu. Això pressuposaria que el traspàs de serveis hauria estat definitiu, la qual cosa seria una fortuna per a nosaltres, perquè representaria que el susdit traspàs i les valoracions consegüents estarien definitivament fetes. Si no és així, si cal anar a una pròrroga del Pressupost, llavors tampoc no serà una pròrroga formulària, sinó que atenent les diverses necessitats en què avui es troba la Generalitat de Catalunya, l'amplitud que ve donant als serveis propis i l'inici d'alguns serveis traspassats, el que faria seria, encara que hagués de formular una pròrroga, presentar-la de tal manera que la Generalitat de Catalunya pogués viure d'un Pressupost autèntic, que no fos formulari i que dintre del mateix fossin degudament ateses totes les necessitats de la Generalitat de Catalunya.

Amb aquestes paraules em plau contestar la pregunta que ha formulat el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Breus mots, en primer lloc, per a agrair al Conseller de Finances la forma concreta com ha contestat al meu prec.

Respecte de la qüestió plantejada pel senyor Martí Esteve, creu aquesta Minoria que no hauria d'ésser una pròrroga del Pressupost vigent ni tan sols variada amb les modificacions obligades pel traspàs de serveis que hi ha hagut, sinó que hi ha prou matèria per a fer un Pressupost nou, encara que aquest solament hagi de regir els tres trimestres que manquin per acabar aquest any.

Quant a la data de presentació, creiem nosaltres que aquest any, pels mateixos motius que varen córrer en el passat, pot també tolerar-se que es deixi al Parlament un sol mes per a l'estudi i discussió del Pressupost, per bé que aquest article transitori del nostre Estatut convindria molt que no es convertís en un article definitiu. És una sàbia previsió la de l'Estatut, la de fixar dos mesos com a mínim per a la discussió del Pressupost, però és de creure que temps a venir, quan els traspassos estiguin acabats,

els Governos de Catalunya compliran amb aquesta sàbia previsió, però avui per avui creiem que no hi ha cap inconvenient, tot i acceptant l'obligació de presentar un nou Pressupost, en què sigui presentat el dia 1.er de març, però no més erllà del dia 1.er de març.

Prec, convertit en interpellació, sobre les darres eleccions municipals catalanes

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Senyors Diputats: Ens trobem reunits altra vegada després d'haver tingut lloc a Catalunya les primeres eleccions municipals, celebres dintre del règim autonòmic, sota el nostre Govern autònom i d'acord amb una Llei votada pel nostre Parlament, i jo em sento en la necessitat de portar a aquesta Cambra l'experiència d'aquestes eleccions, no per a treure'n conseqüències polítiques del resultat que han tingut, sinó per a adreçar-me al Govern i veure si podem aclarir si aquesta mostra de política d'ordre públic que en el curs dels incidents d'aquestes eleccions s'ha ofert al poble de Catalunya, és la que ha de servir de norma per a aplicar en el successiu aquells serveis d'ordre públic que ens han estat traspassats en virtut de l'Estatut, o si, per bé de tots, entenem que s'ha de rectificar.

(Entra el senyor Conseller de Justícia i Dret.)

Hi ha hagut en aquestes eleccions un apassionament vivíssim que s'ha traduït en estats de violència, en vexacions als ciutadans, en entorpiment de l'exercici del dret del sufragi, en pertorbacions d'ordre públic. Hi ha hagut davant d'aquests fets una passivitat i una actitud de les forces públiques que nosaltres no podem retreure a elles, precisament perquè els fets s'han articulats d'una tal manera amb les necessitats i les conveniències d'una política de Partit, que n'hem de cercar la interpretació i la responsabilitat més amunt i hem de considerar com una cosa que obeeix a un pensament o una tàctica. Hi ha hagut llocs on l'apassionament era previst, on els atacs i les coaccions eren no solament previstos, sinó anunciats, i dels quals la força pública ha estat absent; hi ha hagut altres llocs on la força pública s'ha trobat present i ha deixat fer de la manera més absolutament passiva; hi ha hagut llocs on la força pública ha estat retirada en el precís moment en què els fets que ocorrien feien més necessària la seva presència; hi ha hagut, per altra banda, una autorització dubtosa...

El Sr. PRESIDENT: ¿Em permetrà el senyor Romeva? En realitat el desenvolupament que dóna la V. S. a la pregunta és un interpellació. Voldria fer la pregunta a l'honorable senyor President de la Generalitat de si l'acceptava.

L'honorable Sr. PRESIDENT DE LA GENERALITAT: El Govern no solament l'accepta, sinó que la desitja.

El Sr. PRESIDENT: Hi ha altres senyors Diputats que s'han apropiat a la Presidència sollicitant intervenir en aquest debat. Pot fer ús de la paraula el senyor Romeva.

El Sr. ROMEVA: Hi ha hagut procediment de determinacions i de identificacions de la personalitat dels electors decidits a última hora que no han ofert tampoc una garantia absoluta d'eficàcia i de impar-

cialitat. Hi ha hagut també una altra cosa respecte a la qual jo vull fer especialment una pregunta: hi ha hagut el vot dels religiosos. Crec que n'hem de parlar amb tota la franquesa i amb tota la sinceritat. En molts llocs s'ha dificultat expressament i en alguns llocs s'ha arribat a impedir d'una manera total que els religiosos i els sacerdots emetessin el seu vot. I això ha estat efectuat a ciència i paciència de la força pública, i això ha estat efectuat en forma que no podia ésser desconeguda de les autoritats de Catalunya, ni podia ésser desconeguda del Conseller de Governació. Aquesta, a més a més, era una cosa que havia estat anunciada en els mateixos mítings de l'Esquerra. Jo desitjaria que el Govern em digués si és que considera que aquells ciutadans que estan inscrits en el Cens electoral tenen o no tenen, per aquest sol fet, el dret a emetre el seu sufragi, si després d'haver establert en la mateixa Llei quins són els que poden votar, si després d'haver fet el Cens electoral on s'inscriuen els que tenen dret a votar, pot venir després una interpretació a posteriori que limiti aquest dret que un dia serà damunt dels religiosos i un altre dia serà damunt d'un altre sector o un altre estament qualsevol.

Hi han hagut, subsegüentment a això, atacs a la premsa; hi han hagut assalts a redaccions de periòdics, i això també ha estat realitzat amb impunitat. Hem de demanar també a veure si l'aplicació d'una política d'ordre públic comporta aquestes toleràncies. Jo crec que la premsa ha de tenir una llibertat que tots reclamem, que tots hem de respectar per igual, i que aquesta llibertat ha de tenir una limitació, una limitació que està escrita en les Lleis, i que quan es transgredeixin aquestes Lleis ha de venir un càstig, però aquest càstig l'ha d'aplicar aquell que té la missió d'aplicar-lo sota la seva responsabilitat i segons les formes establertes per la Llei; però no es pot admetre que es pugui tolerar que contra aquestes actituds, si realment — si realment — transgredeixen els límits marcats per la Llei, hi pugui haver una acció espontània de massa, que es pren la venjança per la seva mà davant una passivitat del Poder públic.

Tot plegat forma un conjunt de coses que jo entenc que no pot continuar d'aquesta manera, si el Govern vol conservar la seva legitimitat democràtica. Cal que Catalunya, justament en aquests moments que estem implantant un règim autonòmic, que alguns trobem insuficient, que potser tots, sense excepció, trobem insuficient, però del qual no hi ha ningú que estigui disposat a acceptar-ne una minimització, que tots volem implantar de manera que posi unes arrels definitives; cal que s'acabin aquí confusions perilloses, no en el sentit de la transcendència que puguin tenir fora de Catalunya, sinó perilloses en el sentit de la transcendència que tenen a dintre de Catalunya mateix; perquè el que nosaltres hem de desitjar primer dels nostres Governos i de la nostra autonomia, és que resulti en benefici dels nostres propis ciutadans i que resulti una garantia de l'estabilitat i de la seguretat del Poder públic, que és també una garantia pels ciutadans. I nosaltres hem d'acabar amb unes confusions que es noten massa sovint en la política que desenrotlla des del Govern de Catalunya l'Esquerra Republicana de Catalunya i de la qual avui n'hem de fer-ne solidaris els altres partits d'esquerra que amb ella

comparteixen la responsabilitat de Govern. Hi ha, pel sol fet d'obtenir la majoria dels sufragis i d'obtenir, per tant, la missió de governar un poble, la facultat d'imprimir en l'obra legislativa, en l'obra constructiva que hagin de realitzar aquests Governos, aquelles directrius ideològiques que són l'essència de l'ideari del partit i que poden ésser preses com un mandat que aquest Govern porti a la realització de la seva missió. Es pot discutir, com discutim nosaltres, com pot discutir qualsevol ciutadà català que no estigui afiliat a les rengleres de les esquerres, si aquesta política en aquest moment és favorable a Catalunya; però, naturalment, si el Govern té els vots del poble i té els Diputats al Parlament, no li podem discutir el dret d'aplicar aquesta política. Però al costat d'això hi ha unes altres funcions que tenen els Governos, que són les de mantenir l'ordre públic, que són les d'aplicar la justícia, que són les de fer complir la Llei a tothom; que això ja no és un patrimoni de partit, que això ja no és una cosa que s'hagi de fer aplicant unes directrius o altres, sinó que això és la garantia de permanència de l'autoritat, que és també la garantia per tots els ciutadans de trobar-se emparats en els seus drets. Nosaltres demanem i exigim a tots els ciutadans, pensin com pensin, que tinguin un respecte i un acatament a l'autoritat constituïda, i aquest respecte i aquest acatament ha d'ésser en correspondència al dret que tenen de què l'autoritat constituïda els garanteixi a ells una igualtat de tracte i que aleshores hi hagin aquestes coses bàsiques de l'ordre públic, de l'aplicació de justícia, del compliment de la Llei igual per a tots, que tinguin una permanència que els posi fora de les fluctuacions de la política, i això és essencialment democràcia. La democràcia descansa en aquestes distincions; el dia que abandonem aquestes distincions ja no tenim un règim democràtic, sinó que tindrem aleshores un règim d'autocràcia, de dictadura, de tirania; tindrem aleshores aquelles formes que nosaltres, precisament perquè no són democràtiques, no acceptem.

I hem de demanar al Govern de Catalunya, que pel seu ideari sabem que és defensor de les essències democràtiques, hem de demanar a veure si creu que no ha arribat l'hora de rectificar aquesta política que en conjunt s'aplica a l'administració de l'ordre públic, de manera que doni a tots els ciutadans de Catalunya aquesta garantia de què el dret de tots, el respecte al dret de tothom, l'aplicació de la Llei per un igual, és una cosa que Esquerra Republicana de Catalunya o qualsevol altre partit que arribi a ocupar el Poder, tindrà obligació de considerar fora dels interessos del partit, fora dels problemes de lluita i de les divisions dels ciutadans.

Però jo no diria tot el meu pensament sinó diguéssim també que jo crec que totes aquestes coses que denuncio aquí són també culpa en bona part de la violència a què ha arribat la lluita entre nosaltres i que aquesta violència és filla dels sistemes electorals que s'han posat en pràctica i és filla de tota aquesta política de divisió que s'ha vingut realitzant d'ençà que Catalunya camina pel terreny de la seva autonomia. S'ha dit moltes vegades que calia donar a Catalunya governs homogenis i s'ha dit que perquè Catalunya tingués governs homogenis havia de regir un sistema electoral absurdament majoritari, que no donava marge pràc-

ticament més que a l'existència de dues grans agrupacions de ciutadans en lluita. Catalunya d'ençà que té l'autonomia, Catalunya d'ençà que té posat en pràctica aquest sistema majoritari, no ha tingut un govern que realment es pogués nomenar homogeni i en canvi ha hagut de patir tots els inconvenients que portava l'aplicació d'aquest sistema. Perquè nosaltres ens trobem ara, i ens hi hem trobat, desgraciadament, perquè a l'estat d'estructuració en què tenim totes les nostres coses ha fet tan freqüents les apel·lacions al sufragi, en què tots aquells matisos d'opinió que podrien representar un estat intermig entre els extrems més oposats, que podien atenuar el xoc de les forces contràries, s'han hagut de dividir també i s'han hagut de sumar també a un o altre camp. Perquè si no deixeu als ciutadans per a triar, pràcticament, més que dues posicions, aleshores creeu això que no són grans partits, perquè els grans partits sols es creen espontàniament i sense la coacció dels sistemes electorals, sinó que són grans sumes més o menys heterogènies en les quals gairebé ningú pot trobar una plena representació de la seva manera de sentir i de pensar. Si agafem tots els matisos de pensament que es puguin trobar entre tots els ciutadans de Catalunya, actualment des d'un extrem a l'altre extrem més oposat, trobareu una gradació gairebé contínua, i si aleshores a aquesta massa li dieu que s'ha de partir per un cantó o per l'altre, sempre us trobareu que hi ha més proximitat entre els que estan situats en aquell punt on es fa la secció que no pas moltes vegades entre els que estan situats dintre una mateixa agrupació. Aleshores, en aquest cas, la resultant pràctica d'aquesta divisió no és aquella suma, no és aquell conjunt més o menys atenuats, si no que és un extremisme, perquè són les posicions extremes que potser per més definides, potser per més primàries, però que atreuen més el simplisme de la gent, són les que s'ho emporten tot, i aleshores tota la política no és més que una obra de divisió. Per això s'acaba que gairebé la gent es decideix per un cantó o per un altra, moltes vegades no tenint una afinitat de pensament realment meditada i ponderada, sinó per repugnància o per pànic. Alguns, moltes vegades, van a un sector simplement per repugnància de caure en l'altre, i això en un moment com l'actual en què tenim tantes coses per pensar, en què hem d'establir tantes coses que les hem de voler duradores, això és una cosa perniciosa i és una cosa que ens entrebanca i no ens deixa caminar.

Per a això hi ha un remei que fa temps que s'està reclamant: hi ha la representació proporcional; hi ha la representació proporcional o una cosa que hi equivalgui. Un sistema electoral que permeti que els matisos d'opinió es puguin expressar amb més llibertat, que la representació de Catalunya en les corporacions deliberants i governants pugui ésser una cosa més matisada, que aleshores la lluita no tindrà la violència que té ara, que aleshores la política tindrà una continuïtat que no pot tenir ara, tindrà una flexibilitat que no pot tenir ara. Si resulta que d'aquest tipus de representació en resulta un govern homogeni, en resulta una massa suficient de repre-

sentants per a sostenir un govern homogeni, aleshores tindreu la seguretat que teniu un govern homogeni, tindreu la seguretat de comptar amb una representació totalment majoritària i aleshores tindreu una garantia de permanència i una garantia de duració en les vostres decisions. Si no resulta això, aleshores hi haurà una altra cosa que per mi és molt més neta, molt més raonable, molt més noble que no pas la que passa ara: hi haurà que enlloc d'existir aquestes coalicions preelectorals en les quals es va només a sumar vots per assegurar-se la victòria, hi haurà aquelles cooperacions de govern en què cada un, segur de què és allò que representa i donant als altres una garantia certa de quina part del país té darrera, entra en aquelles combinacions que siguin necessàries perquè el govern del país es pugui desenrotllar normalment i dignament.

Jo no insistiré en demanar això, que és per a mi l'única garantia de què Catalunya pugui realitzar una veritable obra nacional; i jo no insisteixo perquè hi ha, respecte d'això, una promesa del Govern, feta, si no recordo malament, el dia de la seva presentació en aquesta Cambra, i jo he d'esperar, per a poder judicar, que hi hagi hagut temps perquè el Govern pugui complir aquesta promesa. Però entenc que cal complementar aquesta millora que suposaria la implantació de la representació proporcional, amb una altra millora també indispensable, que es refereix al sistema d'identificació de l'elector, que consisteix en la implantació del carnet d'identitat. (*Mostres d'aprovació en alguns escons.*) Moltes violències s'haurien evitat si els ciutadans estiguessin dotats d'un document d'identitat indubtable, que hauria d'ésser obligatori per a tothom i que, per a aquells que per la seva posició social no poden fer el sacrifici de pagar-lo, s'hauria de donar gratuïtament, però que s'hauria d'exigir que el tingués tothom.

Lamento que aquesta protesta que faig d'uns fets que han ocorregut, que aquesta pregunta que jo faig al Govern, l'hagi de fer sol en aquesta Cambra. Jo la faig aquí, perquè jo entenc que aquí és l'únic lloc on la podia fer. (*Rumors d'aprovació.*) Ho entenc jo i ho entenen tots aquells als quals jo represento i que per mandat d'ells jo sóc aquí. Implica aquesta situació meva en aquests moments, la responsabilitat, també, de prendre no sols la representació d'aquells que directament me l'han confiat, sinó potser la representació d'alguns que confiaven tenir-ne i que ara, encara que sigui accidentalment, es troben que no en tenen. Amb aquesta responsabilitat, fent-me càrrec d'aquesta responsabilitat, jo he d'assistir a les sessions i cercaré la manera de continuar l'acció col·laboradora que pot fer una oposició, i jo la continuaré mentre aquesta col·laboració se'm faci materialment possible, a base de donar facilitats per a salvar les dificultats que necessàriament el Reglament m'ha de posar, perquè, naturalment, el Reglament no podia preveure una situació com aquesta en la qual jo em trobo.

Jo, amb aquesta actitud meva, no exculpo a ningú, jo no exculpo a l'Esquerra, no exculpo ni al Govern de l'Esquerra de totes aquelles coses que jo considero que són un manament. Jo con-

sidero que de sacrificis de patriotisme n'ha de fer tothom. Jo vinc aquí i faig el meu; cadascú farà el que li sembli que ha de fer, i Catalunya ens judicarà a tots.

Però la meua permanència aquí, i amb això jo vull acabar, té també una altra significació. Jo crec que és possible, jo crec que és probable, que l'autonomia de Catalunya trobi fora de Catalunya dificultats, les mateixes dificultats que hauria trobat abans i algunes dificultats potser noves que naixeran de situacions presents, i jo voldria que per poc que sigui la meua presència aquí, per poc que pugui representar, representi una cosa representi que el Govern de Catalunya, el dia que s'hagi d'encarar amb els poders de fora, hi vagi no solament amb la representació del seu partit, sinó amb una representació d'aquells que dintre de Catalunya són els seus adversaris. (*Molt bé, molt bé!, en tota la Cambra.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. MESTRES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Ha demanat la paraula primer el senyor Ruiz i Ponseti, i si la V. S. creu millor poder recollir les manifestacions que faci el senyor Ruiz i Ponseti, podria parlar aquest senyor Diputat.

El Sr. MESTRES: No hi tinc cap inconvenient.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: S'ha plantejat en aquesta Cambra un debat polític per part del senyor Romeva, però els homes que estem acostumats a la vida de les fàbriques no donem massa importància a aquests debats post-electoral, i sobretot ens fa una mica de gràcia l'actitud de la nostra caverna absent, que quant perd unes eleccions s'enfada i se'n va. (*Assenyala els escons de la Minoria de Lliga Catalana. Rialles.*)

(*Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.*)

Per part nostra, com que aquest debat no ens interessa gaire, i com que de crítica de les coses fetes pel Govern de Catalunya no en tenim cap a fer, malgrat les petites impureses de la lluita electoral — algunes petites impureses que més valdria que no haguessin passat, però que quan ja han passat és precis deixar-les a l'oblit —, preferim parlar una mica del que ha de venir després d'aquesta lluita electoral, de quina ha d'ésser la política del Govern en el temps a venir, i principalment voldríem aprofitar aquest debat per a tfeure'n quelcom de pràctic en profit de les nostres classes treballadores, aprofitar-lo perquè el Govern de Catalunya fixi, d'una manera el més clara possible, quina ha d'ésser la política de Catalunya en el que faci referència al compliment de les Lleis de treball de la República.

L'assumpte del compliment de les Lleis de treball té en aquests moments, per als treballadors de Catalunya, la màxima importància. Sabeu tots que ha durat molts anys que tots els treballadors de la nostra terra — dic tots, perquè era la seva immensa majoria — estaven d'acord en mantenir-se absolutament divorciats de la Llei, en mantenir-se absents de tot contacte amb les esferes governamentals. Les Corts Constituents de la República varen tenir l'encert de començar una legislació social de franca simpatia per

als treballadors. Els treballadors de la nostra terra, amb fortes resistències, amb fortes dificultats, varen començar a acostumar-se a posar-se dintre de la Llei, varen començar-se a acostumar a aprofitar aquesta actitud de franca simpatia dels legisladors. Es precis que aquest moviment pugui continuar, és precis que els treballadors de la nostra terra continuïn sentint-se emparats per la Llei.

Es probable que la legislació de la República sofreixi un retrocés. Dic que és probable, perquè ho veig més que segur; es veu venir un franc retrocés en la legislació social de la República, i jo voldria tenir l'encert de situar de la manera més clara possible el problema, per tal de veure què és el que correspon fer a Catalunya en aquest punt concret. El retrocés de la situació dels treballadors dintre de la República espanyola es marcarà principalment — s'han vist ben clars els inicis — per una sèrie de Decrets que faran els Governos de Madrid modificant la legislació social dictada per les Constituents, i modificant-la en un sentit francament reaccionari, en un sentit d'anul·lació d'aquella simpatia per a la classe treballadora que havien marcat les Lleis socials de la República. Jo crec, i amb això no penso que s'hagi de tenir gaire penetració, que tots els advocats de secà, aquests que llegeixen continuament l'Alcubilla, estan conformes en mantenir-ho.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: I els de regadiu?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Després en parlarem dels de regadiu: (*Rialles.*) Deia que aquests Decrets que farà el Govern de la República no han d'ésser tinguts en compte a Catalunya. El Traspàs dels serveis de treball indica ben clarament que a Catalunya serà vigent la legislació de la República; l'aplicació correspondrà al Govern de Catalunya i, per consegüent, els Decrets modificatius de les Lleis seran perfectament opcionals que els apliquem o deixem d'aplicar-los a Catalunya. Respecte d'aquest punt em sembla que estarem tots d'acord, i crec que no hi ha cap debat.

Però hi ha un punt més delicat, i respecte d'aquest punt més delicat sí que voldria el concurs dels advocats de regadiu als quals fa un moment es referia el senyor Simó i Bofarull...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: No, no, jo no. (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: ...i és que el retrocés social, el retrocés en el sentit de la legislació social de la República espanyola, pot tenir dos aspectes: Pot verificar-se mitjançant Decrets del Govern de Madrid, com ha succeït ja amb una modificació de la Llei de Jurats Mixtos, com està pròxim a succeir amb un Decret, a punt de publicar-se, anul·lant la fixesa dels empleats de les empreses de serveis públics, i com ocorrerà, dissortadament, amb molts altres aspectes si el Govern de Madrid ha de seguir dictant Decrets en la forma que té anunciada. Però el retrocés pot tenir, dic, un altre aspecte, i és per mitjà de Lleis qui dictin les Corts actuals, i és aquest punt el que jo considero més delicat i respecte del qual també voldria expressar la meua opinió i recabar alhora l'opinió del Govern.

Entrant ja dintre del terreny de la interpretació espiritual de les Lleis, i no de la interpre-

tació material, hem d'anar a mirar com vingué el punt concret de l'Estatut de Catalunya que fa referència als drets de la nostra terra en tot allò que atany a la legislació social. Hem de recordar els debats que hi hagué a les Corts Constituents, on per virtut d'una posició, que jo considero dissoltada, de companys nostres de més enllà de l'Ebre...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. RUIZ I PONSETI: ... en virtut d'una posició, que jo considero absolutament equivocada, volgueren reservar per a l'Estat central tot el que fa referència a la legislació social. Però, cercant, no la lletra, sinó l'esperit de les Lleis — i l'esperit de les Lleis l'hem d'anar a cercar, no en llur artículat, sinó en e's debats parlamentaris que les crearen. —, hem de recordar tots que si Catalunya no té plena sobirania en la creació de lleis socials, és perquè les Corts Constituents, principalment la minoria socialista de les Corts Constituents, varen témer que lliurant aquest poder a Catalunya podrien ésser víctimes els treballadors de Catalunya d'un moviment reaccionari que es creés a la nostra terra, és a dir, podrien ésser víctimes que a Catalunya hi haguessin unes Lleis socials menys favorables als treballadors, que les Lleis generals de la República espanyola. Doncs és cercant aquest esperit de l'artículat de l'Estatut que fa referència a l'aplicació a Catalunya de la legislació social, que jo voldria sentar el principi, que crec just i que crec completament clar, que si les Corts actuals fessin alguna Llei de caràcter social que representés algun retrocés en quant als drets dels treballadors respecte a les Lleis socials dictades per les Corts Constituents, que aquesta nova Llei reaccionària no fóra d'aplicació a Catalunya, sinó que Catalunya hauria d'aplicar la Llei original, la Llei dictada per les Corts Constituents de la República.

Es aquest punt, que considero essencialíssim, sobre el qual convindria que el Govern fixés també la seva posició, és a dir, les dues posicions; una en allò que faci referència als Decrets, l'altra en allò que atanyi a les Lleis que facin les noves Corts de la República.

Es aquest el punt més interessant que podríem plantejar dintre del debat polític en allò que fa referència als nostres companys de Catalunya. Tots els treballadors de Catalunya estan esperant veure la sort que seguiran les Lleis socials, i llur aplicació a la nostra terra. Segons sigui aquesta sort, els treballadors de Catalunya s'incorporaran definitivament a la legalitat, entraran d'una manera definitiva dintre de la vida legal, o bé continuaran amb llurs dèries abstencionistes d'abans, perquè arribarien a convèncer-se que dintre de la legalitat no hi tenen res a guanyar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Senyors Diputats: Aquesta Minoria es veu obligada a intervenir en aquesta interpretació espontània del senyor Romeva, tant perquè li obliguen les al·lusions que a darrera hora ha fet sobre la distribució de les forces d'aquest Parlament i a la pressumpta actitud d'elles, com per l'allusió que ha fet el senyor Ruiz i Ponseti

a l'absència d'aquest Parlament de la Minoria de Lliga Catalana.

Aquesta Minoria creu que no té altre remei que parlar-ne, perquè té el deure, com tots i cadascun de nosaltres ho entengui segons llur consciència, de comentar la situació política actual, un dels fets culminants de la qual, després de les eleccions, és, al meu entendre, la retirada en bloc de la Minoria de Lliga Catalana. Jo no crec que sigui antiparlamentari, i menys que sigui indiscret, ocupar-se, malgrat l'absència dels directament interessats, del fet comès per aquests interessats. És un fet que planteja a Catalunya, que planteja a aquest Parlament, a l'autonomia i àdhuc a la República aquesta retirada; doncs nosaltres tenim, no solament el dret de jutjar-la i apreciar-la, sinó el deure d'enjudiciar-la. Allà el Govern amb els atacs de què hagi estat objecte, justos o injustos — jo crec exagerats! —. Això serà una qüestió incidental de la nostra intervenció.

Parlem de la violència de les eleccions. No som nosaltres qui per a judicar, sinó a través de la lectura de les informacions de premsa, el relatiu a les eleccions en les comarques que no hem presenciat; però en les comarques en les quals hem presenciat les eleccions, ens fem solidaris del que en quan el Govern pugui trobar de retret al senyor Romeva, perquè a totes les comarques de Tarragona no s'han pogut demostrar altres violències que les de les dretes.

Aquests dies m'estic cansant, i ho faig amb gust, en aconsellar els electors modestos, treballadors de la terra, treballadors d'indústries i del comerç, que denunciïn davant del Govern les represàlies abominables, que no mereixen altre nom dintre d'un país civilitzat, amb què la classe patronal, que pertany a la dreta, està fent pagar el lliure exercici del dret del sufragi, a favor de partits que no eren els que convenien a llurs interessos privats.

I no tenim res que dir de la força pública; perquè no podem admetre que el Govern pogués tenir el criteri, del qual a Madrid se n'han fet ressò els elements de la Lliga, de convertir els elements coactius de l'autoritat ens instruments d'interès polític del partit que governa. Això no ho creiem de cap de les maneres i ni tan sols ho creuríem de les dretes si fossin elles les que governessin, a no ésser que a priori se'ns denunciessin i se'ns exposessin fets i casos ben concrets, en forma més concreta que les denúncies del senyor Romeva, perquè el senyor Romeva ha fet al·lusions en termes genèrics, i el Govern es defensarà de les seves al·lusions, però no ha exposat fets suficientment concrets perquè nosaltres arribem a acceptar, arribem a creure, que el Govern havia procedit amb el criteri aquest. I, en canvi, nosaltres també podríem fer el retret del cas dels pistolers de Llinàs. I podríem fer comentaris dels cinquanta pistolers de Reus que els elements de la Lliga varen fer arribar fins a Tortosa; i consti que a Reus no existeixen ni han existit pistolers més que quan eren bellugats per l'Anido i l'Arlegui i per la classe patronal.

I després de dir això, hem de comentar l'actual situació parlamentària, i haurem de treure conseqüències que afecten a tots els partits.

La retirada parlamentària de la dreta catalana, de la Lliga Catalana, jo la comprendria en qualsevol altre Partit menys en la Lliga, donada la seva mentalitat, perquè és un Partit que es defineix per si sol, tota

vegada que amb el nom de Lliga Catalana ja tots els catalans es fan una definició exacta del contingut de les aspiracions, de l'actuació i dels propòsits d'aquest Partit, en forma que aquesta definició resulta una imatge, una fotografia, diríem, exacta — psicològicament, materialment —, del Partit, dient que és un Partit de força històrica i de gran activitat. Aquestes retirades jo les comprendria d'un Partit d'extrema dreta i també la comprendria d'un partit d'extrema esquerra o d'una altra Minoria que hagués estat objecte o víctima de menyspreu o atropell per part de la Majoria, del Govern o de la Presidència del Parlament en l'exercici de la seva funció parlamentària. El que no comprenem és que la Lliga, després d'una victòria, més aparent que real, en definitiva, de les eleccions generals, i quan estava dient que tenia el país del seu costat, ara abandoni els seus electors. (*Rumors d'aprovació.*)

Per altra banda, el retirar-se a l'Aventí (*Rialles.*) per portar les lluites polítiques al carrer i estripar-se les vestidures i plorar, ens fa plànyer que no estiguin aquí presents per poder-los dir el que a aquest respecte sentim sobre el pla de subversió, creiem poder-ho qualificar així, que ells havien concebut o derivat d'una aparent victòria a les eleccions, que s'ha desvanescut. I tot això, segurament, perquè veuen que no poden dominar en el Parlament, i pretenen asfixiar-lo amb la seva absència; però no han de desconèixer que el Parlament segueix essent Parlament, amb les mateixes atribucions, amb la mateixa missió i amb la consciència d'aquesta missió i la voluntat ferma de portar-la a cap. I què pot passar? ¿Que aquesta petita Minoria, i la més important, si no pel nombre, per la persona que la representa, el senyor Romeva, haguem d'acudir a les Comissions i haguem de fer obstrucció? Sí, senyors del Govern; això pot passar i per la nostra part estem disposats a complir amb el nostre deure. Som modestos i se'ns pot esgotar fàcilment, perquè la resistència física no és inesgotable; però complirem amb la nostra missió. L'actual situació del nostre Parlament, salvant el que fa referència a conceptes d'autoritat i dignitat, ens recorda la situació en què en un moment es va trobar l'Ajuntament de Reus. Nosaltres vàrem tenir la sort, ocupant jo l'Alcaldia, de què els monàrquics i els seus aliats, essent Governador de Tarragona un senyor que s'anomenava Tiburcio (*Rialles.*) procuressin fer impossible la vida d'aquell Ajuntament. I amb aquest propòsit vàrem preparar una retirada en bloc de l'Ajuntament, aparatosa. No trobàvem pretext, perquè jo, que era Alcalde per la bona voluntat dels companys de Consistori, procurava no donar'peu al més petit pretext en què poguessin fonamentar o justificar la seva retirada de l'Ajuntament, i els hi consentíem tot, estàvem disposats a consentir-los-hi tot, menys les faltes de respecte; però varen incórrer en manques de respecte, i això ja no podia tolerar-se ni per la dignitat del càrrec, ni per la dignitat de la població. I amb un pretext d'aquesta naturalesa, els monàrquics i els seus aliats es varen retirar del Consistori i ens varen deixar en pau durant sis mesos. (*Rialles.*) Però en les Comissions es treballava amb la mateixa fe. Els afers es discutien i es resolien i s'enfocaven de la mateixa manera, encara que ens sabia greu des del punt de vista dels electors d'aquells senyors que s'havien retirat; però aquells electors varen ésser des d'aquell moment defensats per nos-

altres, amb la qual cosa varen sortir guanyant. (*Rumors d'aprovació.*) I el difícil en aquell cas, com en tots aquests casos, fou trobar el pretext per a tornar. Es, com hem dit, el que passa sempre.

Però el que no comprenem és que en la nota que s'ha llançat al públic, i per les manifestacions d'ampliació verbal que els seus prohoms han fet a Madrid, segons tenim entès, adreçant-se al Cap del Govern, se sentin qüestions de principi que és aquí precisament on s'han de tractar. Jo concediria que plantejessin al Govern aquestes qüestions que en els números 6 i 7 ells insereixen en la nota que varen publicar, perquè, segons veiem en el número 8 de la nota, es diu que si el Parlament de Catalunya no rectifica i no els dóna satisfacció, es retiraran del Parlament. Jo no sé si en qualsevol de les formes usuals s'ha rebut alguna comminació — no comminació, perquè no pot comminar-se el Govern —, un requeriment o una invitació, perquè si en aquest cas la resposta hagués estat evasiva o nebulosa, llavors era diferent; però ells anticipen una labor parlamentària fonamentada en els extrems 6 i 7 de la seva nota, que comunicada o insinuada prèviament al Govern hauria permès a ells formar-se una perspectiva desagradable o desconsoladora de la seva funció parlamentària, i s'haurien retirat *a priori*. Però no ha estat així, em sembla; perquè nosaltres mateixos, que no tenim representant en el Govern, que no ens creiem lligats amb ell més que per comunitat d'idees, si nosaltres haguéssim pogut veure quelcom de dubtós, al cap i a la fi, com a neutrals d'una contenda entre les dues extremes ales del Parlament, ens hauríem decantat pel costat on haguéssim cregut que hi havia la raó.

Asfíxia del Parlament. Nosaltres no creiem que amb aquesta retirada es provoqui l'asfíxia del Parlament. És clar que la composició heterogènia d'aquest Govern obliga gairebé al silenci allò que abans eren Minories d'oposició i àdhuc per part d'una de les més bel·licoses, però al capdavant les discussions que no es produeixen aquí es podran produir dintre del Consell del Govern enfonsant-se els problemes i fent-ho cadascú segons els seus punts de mira.

Aquesta Minoria lamenta, des del punt de mira republicà i des del punt de mira catalanista, la conducta de la Minoria de Lliga Catalana. Els seus electors creiem també, tots com a catalans, hauran de lamentar-ho, perquè no creiem que sigui favorable a l'harmonia que tots hauríem de desitjar el presentar les qüestions ara que estem establint el règim autonòmic en la forma que les presenten, i menys a Madrid, produint-se en la forma que es produeixen; i ells es diuen catalanistes! Hi ha molts elements que no es diuen catalanistes, però que són catalans, com deia jo fa pocs dies, i aquests hauran de condemnar-ho també segurament. I la conseqüència que es produirà aquí, serà el refermentament a favor de les esquerres, perquè no es pot creure que els propis electors de la Lliga, que li varen donar victòries nodrides en diversos llocs i fins a les eleccions generals una votació superior a les seves esperances, no sols com a catalanistes, sinó també com a homes que viuen en el segle xx, han d'ésser contraris d'aquesta manera de procedir.

Després d'això, poques coses hem de dir, si bé esperem la repercussió que podrà tenir en la vida municipal de Catalunya l'actitud de Lliga Catalana, perquè quan s'adopta una actitud d'aquesta mena,

és de creure que s'apliqui amb tota aquella extensió que la lògica imposa, i és de creure, per tant, que no aniran als Ajuntaments, i que, per tant, en el 40 per 100 dels Ajuntaments, en la meitat dels quals han guanyat per la coacció del diner, o el pacte de la fam, tampoc no voldran prendre part al Govern, tota vegada que, d'una manera global, ho repudien tot. Sobre aquest fet crido l'atenció del senyor Conseller de Governació perquè estigui a la mira, com ja ho està sempre, d'aquestes qüestions, tota vegada que en determinats casos podrien pertorbar la vida municipal, si en els pobles seguisin l'exemple que ens donen els prohoms de Lliga Catalana.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Mestres.

El Sr. MESTRES: Senyors Diputats: Convertida aquesta pregunta del senyor Romeva en interpellació i havent estat alludit directament el Partit d'Esquerra Republicana en el discurs del senyor Romeva, en nom del Partit d'Esquerra Republicana he de fer la declaració de què nosaltres desitjariem que aquesta actitud de solvència democràtica del senyor Romeva hagués estat adoptada per tots els partits que a Catalunya han pres part en les darreres eleccions.

No està ni en el meu caràcter ni en el meu temperament, i mai resulta una cosa planera, combatre a qui no pot contestar ni pot tornar argument contra argument, però ens hi trobarem moltes vegades, tota vegada que les dretes catalanes i Lliga Catalana ho ha volgut així, i no hi queda altre remei. Ells faran ús dels seus òrgans de premsa, nosaltres usarem de l'òrgan més alt de Catalunya, del nostre Parlament. (*Molt bé! Molt bé!*)

Com en tota casa que cau — i vaig a les conseqüències que treia el senyor Romeva per a atacar el Partit d'Esquerra Republicana — es pot arribar a la conseqüència de què la caiguda d'aquesta casa pot ésser motivada per moltes circumstàncies: que els materials siguin més bons o més dolents, que els obrers hagin fet un acte de sabotatge en construir-la, o també que l'arquitecte l'hagi mal calculada.

El senyor Romeva ha portat a discussió de la Cambra les conseqüències d'unes eleccions, les violències que les mateixes han portat; però nosaltres també desitjariem veure — per bé que a voltes coincidim amb el senyor Ruiz i Ponseti en allò de què d'aquests debats poca cosa se'n treu — d'on han vingut aquestes violències, i què és el que ha produït aquestes violències.

Lliga Catalana, valent-se dels seus elements de lluita, que en aquest cas — com ha dit molt bé el senyor Simó i Bofarull —, és la coacció del diner, va començar una campanya a gran tren, que solament es paga amb milions, per anar formant un ambient que donava a les esquerres catalanes en conjunt — en aquest cas no solament Esquerra Republicana, ja que totes anaven coaligades — un sentit de demagògia, preparant ja el terreny per a poder dir que havia estat coaccionada la voluntat dels votants i per a poder dir que havia estat falsejat el sentiment del nostre poble i el resultat, per tant, de les eleccions.

Naturalment, el seu diner va fer que en les primeres pàgines dels nostres rotatius — àdhuc d'aquelles que es diuen imparcials — s'hi fes una campanya destinada a impressionar d'una manera eficient,

per les conseqüències que ells en volien treure, al nostre poble, per bé que sortosament el nostre poble, a través de la història, coneix prou bé Lliga Catalana i es veu que va impressionar-se al revés. Almenys, aquest ha estat el resultat.

Però ara, jo pregunto: Tota aquella campanya de cèdules falses, de les que àdhuc se'n publicaven uns gràfics, on és? És que aquells milers de cèdules que s'havien falsificat, han sortit? Jo desitjaria que fossin precisament aquí els Diputats de Lliga Catalana per a parlar d'aquella acusació, i preguntar-los qui la feia, qui ho deia, no resultés que les fabriquessin per a ells i que els haguessin sortit malament! D'altra manera no és comprensible, perquè ha coincidit l'acabament de la campanya amb el coneixement del resultat de les eleccions, encara que ha servit per a dir que la victòria de l'Esquerra no era ben conquistada. Naturalment, el senyor Cambó havia dit dies abans per ràdio, que si algú anava a votar amb una cèdula falsa, encara que portés una Candidatura de Lliga Catalana, és que les esquerres ho havien preparat. I es feia aquesta campanya per a impressionar el nostre poble, volent demostrar que el sufragi s'havia falsejat, però paral·lelament es feia una altra campanya de difamació dels nostres homes, campanya que no vull qualificar perquè voldria seguir serenament aquest debat.

Però sí que coincidint en mi la circumstància de formar part modestament — el més modest de tots — de l'anterior Govern, vull dir quelcom que va ésser llençat des dels bancs de la Lliga el dia de la presentació de l'actual Govern, dient, i després reproduït — deixeu-me fer aquest incís — en cartells, per places i carrers, esmentant noms digníssims que honoren la nostra democràcia i dient que en període electoral «la Generalitat ha fet aquest nomenament». Però s'oblidaven de dir una altra cosa: que la Generalitat havia fet en aquells moments els nomenaments perquè els creia necessaris i indispensables pels traspasos de serveis que ens venien al camunt i s'oblidaven de dir que en això coincidíem, quan algun dels seus Diputats demanava un nomenament pels seus familiars. Però el nom d'aquest Diputat de la Lliga no sortia allí, i no seré jo qui el digui, perquè en alguna cosa ha d'existir la diferència de procediments; allà ells amb els seus i allà nosaltres amb els nostres.

Però hi va haver més. Lliga Catalana, i el senyor Romeva també amb el seu discurs, s'han lamentat, cosa que nosaltres també lamentem, que no hi hagués un mitjà normal d'identificació i eficient; també ho lamentem nosaltres i precisament aleshores essent jo Conseller de Governació, per a evitar que no es fes arma, perquè ja veia el criteri més o menys que tenien les Senyories d'aquí al davant (*Alludeix als Diputats de Lliga Catalana.*); per evitar que no es fes arma el dia de demà, com se n'havia fet en les eleccions anteriors, de què els papers o documents per a la identificació es prestaven a falsificacions, vaig publicar una ordre de Governació, la qual fou feta coneguda una vegada per Lliga Catalana i amb el beneplàcid d'ella. No sé a què ve ara, precisament, tot el que ha dit la V. S. i tot el que reproduïxen els seus periòdics.

Crec amb això refutats els arguments princi-

pals de la seva campanya pre-electoral, perquè ja es preparaven, com ja he dit, pel que ells es veien venir al damunt com a resultat d'aquesta unió d'esquerres que per bé de Catalunya i per bé de la República nosaltres estem disposats a recolzar en el terreny que sigui.

Però després d'aquesta campanya pre-electoral n'ha vingut una altra de post-electoral, i el senyor Simó i Bofarull, com succeeix passar moltes vegades, m'ha pres ja una part dels arguments. És lògic. (*Rialles.*) I és que si alguna violència s'ha produït en el carrer, violència qui sap si moltes vegades produïda per l'estat passional pre-electoral que ells mateixos foren els primers a fomentar, més violències encara podríem retreure'ls nosaltres. Ha parlat dels pistolers de Llinàs del Vallès; ha parlat dels pistolers contractats a Reus que anaven a Tortosa; però el senyor Simó i Bofarull, en els dos casos, s'ha deixat un detall: que aquests senyors tan catalanistes, a Llinàs del Vallès hi trametien gent d'Almeria i a Tortosa també hi trametien gent de Castellon. Jo ja no sé de quina classe és aquest catalanisme, perquè no l'entenc.

El Sr. FRONJOSA: I altres coses que no es veuen!

El Sr. MESTRES: Ara que la V. S. ha parlat, senyor Fronjosà, també puc dir una altra cosa, i és: Què diria Lliga Catalana si un dels seus candidats fos potser conduït per la força pública, com suposo que es trobà algun detingut, encara que fos per breus moments? Em sembla que la esquingadura que ha retret i ha dit el senyor Simó i Bofarull hauria estat encara d'un abast molt més gros que el que ells diuen.

Però hi ha un aspecte molt més interessant i un aspecte molt més perillós, i aquesta conseqüència és la que jo en volia treure d'aquest debat i és el que ara vaig a exposar, perquè potser té poc o molt de lligam amb el que avui ells tant parlen precisament de feixisme, d'actuació feixística, i és el següent: Segueixin, senyors Diputats; els pobles de Catalunya — i potser també el senyor Simó ja ha encetat el tema encara que lleugerament — i veuran un pla preconcebut, meticulosament organitzat, per corrompre la consciència dels nostres; però no corrompre-la perquè el nostre poble estigui tan baix que ho permeti, sinó valent-se de les circumstàncies actuals de misèria en certs sectors i de manca de feina en els altres. Hi ha una maniobra de gran envergadura — perquè la Lliga sortosament tot ho fa gran; fins també els fracassos! —; hi ha una maniobra de gran envergadura que atany tots els nostres pobles. Jo he pogut seguir aquests dies pobles que puc aquí anomenar, on s'han constituït unes entitats amb el nom de Sindicats Agrícoles una vegada, altres d'Acció Popular Agrària, o altres noms de més o menys *camouflage*, però tots ells amb una finalitat, la finalitat de destruir precisament totes les organitzacions republicanes, democràtiques i d'esquerra d'aquests respectius pobles. Però, com? Diran les V. S.: fonamentant les conferències, les exposicions d'idearis i demostrant amb una capacitació que l'actuació de les esquerres és equivocada? Ah, no!, de cap de les maneres. Dient-los-hi només una cosa i por-

tant-la a la pràctica: que en els treballs seran ocupats solament i única els que siguin socis d'aquella entitat. I aquest és el treball que jo veig que fan aquests senyors als pobles d'arreu de Catalunya, i això sí que vertaderament representa un perill immens, perquè això porta forçosament a un estat de feixisme: això sí que és feixisme pur. «Només emprarem i donarem feina a aquells homes que segueixin les nostres orientacions, no per sentiment, no per una responsabilitat, no perquè vegin que les nostres doctrines són millors, ni tant sols per la simpatia, sinó aquells que junyits per l'esclavatge del salari no tindran altre remei que sucumbir a la nostra organització econòmica.»

Naturalment, nosaltres veiem que Lliga Catalana i les dretes catalanes que han format en tota aquesta campanya electoral una unió i una conxorxa que els ha permès, segons els pobles, aliar-se amb qui fos i generalment amb tots els ex-càtics que abans deien que combatien, havia de portar conseqüències, i ells que estan tan acostumats a fer números, feren números abans de les eleccions sense comptar amb el nostre poble. Estaven segurs d'obtenir una victòria esclatant, i naturalment, d'aquesta victòria en volien treure un profit; en treien el profit i ja el tenien tot repartit. Però ve que d'aquest repartiment en formava part una actuació precisament contra aquest Parlament i anunciaven per endavant que demanarien la dissolució del Parlament perquè ells eren majoria. I, naturalment, jo crec que hauríem de preguntar a aquests senyors que si ells creuen que si guanyaven tenien un aventatge, tot aquell qui juga ha d'estar també disposat a perdre, i en cas de perdre jo els hi vull preguntar a aquests senyors què és el que han de perdre. Ha passat un cas paradoxal; sembla que seria lògic i de sentit comú que Lliga Catalana es retirés dels Ajuntaments de Catalunya, encara que precisament amb el que ells es basen de què no és proporcional la representació en aquests casos, és allà on ells tenen menys raó, perquè precisament si alguna cosa hi ha que és decanti vers el camí proporcional és la Llei electoral que hem fet adjunta a aquesta Llei municipal. Però no, senyors Diputats, no es retiren dels Ajuntaments de Catalunya, segons declaracions que he llegit en els diaris, i aleshores sembla que el més lògic era considerar això com una segona volta de les eleccions del 19 de novembre, que ens varen escamotejar molt hàbilment, però amb tots els agreujants, i condemnant-ho com nosaltres ho hem de condemnar, i com la Cambra en el seu dia va condemnar; considerant aquestes darreres eleccions com una segona volta d'aquelles, havien de retirar-se de Madrid, eleccions que tampoc foren fetes amb sistema proporcional. Ni una cosa ni altra; aquests senyors, del catalanisme dels quals no en dubto ja ara, sinó que no hi crec, no s'han retirat ni dels Ajuntaments que són el resultat directe d'aquestes eleccions, ni s'han retirat del Parlament espanyol, que tampoc té representació proporcional, que podria ésser considerat com una ratificació o rectificació de confiança, sinó que s'han retirat del Parlament de Catalunya, allà on ells havien acceptat el sistema electoral i on han

estat un any convivint amb nosaltres i no hi havia motius parlamentaris de cap classe per a justificar llur retirada. (*Molt bé, molt bé!*)

Però hi ha un altre aspecte, i naturalment que jo no voldria en cap dels moments ficar-me en el terreny que pertany al Govern, no és aquesta la meua intenció; hi ha un altre aspecte que ells ataquen i com a tal també en volen fer ressò: l'ordre públic a Catalunya, doncs és qüestió del senyor Conseller de Governació. El distingit amic senyor Selves sabrà ell, i no he d'ésser jo naturalment, què ha passat en l'ordre públic a Catalunya. Sols en nom de la Majoria d'Esquerra Republicana puc fer una afirmació; que nosaltres estem al costat del Govern en aquesta qüestió. Però un aspecte que vull recollir també, ja que l'han fet sortir en aquesta Cambra, és l'ordre públic a Catalunya. Lliga Catalana i el senyor Cambó es veu que anteriorment, segons manifestacions i fent traïció a Catalunya i als principis autonòmics, varen dir que no ens el traspasessin. No els interessa. Jo crec que Lliga Catalana en situacions anteriors havia tingut l'ordre públic a Catalunya; ara, que ells l'havien tingut d'una forma que naturalment els hi venia molt millor que tenir-lo directament. Es a dir, ésser els amos de l'ordre públic a Catalunya i que un altre tregués la cara. I dic això, perquè precisament l'any 1923, quan les últimes eleccions que es varen fer abans de què la Dictadura — també, si anéssim a veure, portada per ells —, abans que la Dictadura destruís tota aquella carcassa que encara no se'n deia un sistema democràtic, a les eleccions de l'any 1923, a Vilanova i Geltrú, el senyor Bertran i Musitu, ex-ministre de la Corona, tenia tot l'ordre públic al seu costat, manava ell directament en persona tot l'ordre públic, i jo vull explicar més o menys els fets que allí varen succeir. Aquelles eleccions a Vilanova i Geltrú, districte en el qual malgrat totes les coaccions — allò sí que eren coaccions, perquè el que no seguia el senyor Bertran i Musitu ho pagava moltes vegades amb el pa —, malgrat totes les coaccions, el senyor Bertran i Musitu, ex-ministre de la Corona, sols va poguer guanyar per tres-cents o quatre-cents vots, i per guanyar va omplir, enllofant-los, els carrers de Vilanova amb pistolers del Sindicat Lliure, que assaltaren el nostre Centre, varen trençar les nostres contrameses, que insultaren i menaçaren els ciutadans de Vilanova i Geltrú, i que quan la guàrdia municipal, que era la única força de què podia disposar el senyor Alcalde, que era republicà, va agafar algun d'aquells pistolers, ajudat pel poble, que hauria fet un escarment si hagués caigut a les seves mans, va ésser deixat anar davant de la policia que custodiava el senyor Bertran i Musitu i davant de la guàrdia civil. Allò no va ésser, no, objectat per Lliga Catalana o per Lliga Regionalista, com se'n deia llavors, no ho hem vist en els seus diaris; i amb l'ordre públic, senyors, encara es permeteren un doble joc. Fou criticat el Governador, com un dia d'aquests feia resaltar molt bé el Diputat senyor Rovira i Virgili, perquè en altres circumscripcions que hi havia cacs de més pes que no pertanyien a Lliga Regionalista, en aquells altres districtes el Governador havia recolzat amb la mateixa forma que ho havia recolzat amb la força pública a Vilanova i Geltrú el senyor Bertran i Musitu, havia recolzat les altres forces que no eren addictes a Lliga

Regionalista. I es permetien el doble joc: tenien l'ordre públic a Vilanova en les seves mans i després encara es podien permetre el llix, amb la paraula autoritzada del senyor Puig i Cadafalch, en altres districtes, d'ésser considerats com a paladins contra el caciquisme. I aquest és el doble joc que feia Lliga Catalana en l'ordre públic, i precisament per aquest doble joc no interessa gaire a Lliga Catalana que l'ordre públic passi íntegrament a les nostres mans.

Conseqüències que Esquerra Republicana de Catalunya treu de la retirada de Lliga Catalana? Ho ha expressat potser ja en poques paraules el senyor Simó i Bofarull. Nosaltres considerem que complim amb un deure de lleialtat amb la República i l'autonomia; que la conseqüència de la victòria de les esquerres ha estat precisament consolidar la República i l'autonomia. Nosaltres seguirem en aquest Parlament laborant per ambdues coses: per la República i per l'autonomia. (*Molt bé!, en la Majoria.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Xirau.

El Sr. XIRAU: Senyors Diputats: No pensava intervenir aquesta Minoria en el debat; però després de l'ample intervenció del cap de la Majoria d'Esquerra Republicana, ets creiem obligats a fer-ho, per bé que sigui amb la major concisió possible. Hem d'afirmar abans que tot que no creiem justificada l'actitud presa pels Diputats de Lliga Catalana. Al nostre entendre, aquesta actitud no és en els moments actuals una actitud patriòtica; aquesta actitud ve a ésser un atac a l'autonomia de Catalunya, un atac a les nostres institucions fonamentals, i desdiiu completament de la tàctica emprada gairebé sempre pels Diputats de la Lliga Regionalista a Catalunya i a fora d'ella. Jo recordo — i alguns companys d'aquesta Cambra recordaran també — que quan es discutia la Constitució, a Madrid, nosaltres, alguns Diputats que aleshores formàvem part d'Esquerra Republicana, proposàvem en un document signat per nosaltres que si cert article, el que fa referència a l'ensenyament — ara es pot dir, perquè, transcorregut el temps, no és un secret per ningú —, que si no era aprovat aquell article de la manera com estava en l'Estatut plebiscitat, proposàvem, primer, que es retiressin els companys de la Comissió de Constitució, després que es retirés el Ministre que teníem en el Govern i finalment que es retirés la Minoria en pes del Parlament de la República i que vingués aquí a Catalunya a fer la resistència civil que fes triomfar el nostre ideal. I això ho proposaven nosaltres conscients de la gravetat immensa del que proposàvem, però es tractava, senyors Diputats, del bé de Catalunya, es tractava de la nostra Autonomia. I en aquells moments, ¿sabeu quina fou — i sento que no siguin aquí presents els senyors de la Lliga per a poder-los-hi dir a la cara —, la seva actitud aleshores? Fou, si no irònica, almenys d'una fredor aclaparadora. Ells ens varen dir que no hi creien en retirades, que no tindria cap eficàcia la nostra retirada ni tractant-se d'una qüestió, com dic, vital, d'una qüestió la més essencial per a Catalunya.

Doncs bé, un partit que no creia en una actitud així en aquelles circumstàncies, ¿què vol que

diguem quan pren aquesta actitud, quan la pren no havent-hi justificació de cap mena? Nosaltres no voldríem ésser massa violents amb ells, perquè no són presents, i deixem a la Cambra i a l'opinió pública la condemnaació d'aquesta actitud.

Dites aquestes paraules, he d'afirmar una vegada més que hem anat a aquesta coalició republicana llealment, sincerament, sense reserves de cap mena. Mantenint, però, naturalment, les directrius fonamentals que varen donar origen al nostre partit en el seu sentit més ampli, i anem a aquesta concentració, primer de tot, per a combatre la reacció, per a combatre les dretes, per a defensar el nostre ideal i l'Estatut de Catalunya. Hi anem avui en el Govern, demà de la manera que la tàctica imposi, llealment també, amb la mateixa sinceritat, amb la mateixa llealtat que ara, per arribar amb el nostre esforç a l'enaltiment de l'esperit català, i per a fer, com voldríem tots plegats, del nostre poble un poble exemplar, dintre de la nova Espanya i en el concert dels pobles cults de la nova Europa. (*Molt bé, molt bé!*)

El Sr. LLORET: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Lloret.

El Sr. LLORET: L'amplitud que pren, senyors Diputats, aquest debat, fa que totes les Minories, àdhuc aquelles que avui tenen una representació en el Govern, hagin de fixar el seu punt de mira respecte a un fet que jo crec que no ha d'ésser transcendental en la vida del nostre poble: la retirada del Parlament de la Lliga Catalana.

Jo he de fer aquí una observació, i és que l'especial condició de no ésser barceloní, de no moure'm ni bregar dintre de la política barcelonina, pot donar-me alguna autoritat de fet, i és la de què nosaltres, els que vivim a les comarques, veiem en el Partit de Lliga Catalana una representació d'un criteri absorbent que fa que tot el que succeeix a Barcelona, vulgui que tingui la mateixa repercussió en tots els altres llocs de Catalunya. És un aspecte del problema català que a les nostres comarques se sent fonament.

Nosaltres, els veritablement autonomistes i catalanistes, sabem la importància que té tot el que en el terreny polític es desenrotlla i promou a la ciutat de Barcelona, però sabem també que a les comarques hi han actituds, pensaments i orientacions que algunes vegades no estan d'acord amb l'actitud dels partits polítics de Barcelona.

Doncs bé, el fet que ha produït, segons sembla, la retirada del Parlament de Lliga Catalana, és un fet que ve a contradir aquest caràcter catalanesc que ha volgut a la seva significació. El que ha

succeït arreu de Catalunya en les eleccions del 14 de gener, no ha estat més que reproducció exacta del que succeï el 14 d'abril. En tot Catalunya, en totes les poblacions més importants, s'han refós tots els sentiments catalans i tots els sentiments republicans i tots els sentiments democràtics en una sola força, i hem vençut, però no hem vençut ni per les coaccions, ni per les males arts; hem vençut noblement.

Doncs bé, nosaltres creiem que no es pot acceptar el cas de què solament per haver perdut les eleccions a la ciutat de Barcelona, una força política es retiri del Parlament. Amb això contradiu la seva significació, amb això nega el caràcter totalitari que respecte de catalanisme vol tenir aquell partit. A més, nosaltres sabem que els començaments de la nostra autonomia han d'ésser dificultosos, que han de tenir moments de perill, que han de tenir errors, i que ha d'arribar un moment en què sigui necessària la col·laboració de tot el poble de Catalunya per a vèncer les dificultats que als nostres Governes es presentin, principalment en els primers temps. Tot el que sigui, doncs, no enrobustir l'autoritat del Parlament català i del Govern que el representa, és anar contra l'autonomia i és anar contra Catalunya. (*Rumors d'aprovació.*) Nosaltres creiem que des dels nostres llocs, modestament, hem de dir a les forces que s'han retirat del Parlament, que tornin, perquè aquí tenen el seu lloc, no en les tribunes de la premsa, no en el míting i molt menys, per la seva significació, al carrer. Aquí, en el Parlament, podran tenir, com han tingut sempre, la consideració que es deu a tot partit que posi per damunt de les petiteses anecdòtiques els interessos de Catalunya i els interessos de la pàtria. (*Molt bé! Molt bé!*)

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió Especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu.
3. Continuació de la discussió del Dictamen de la Comissió d'Economia sobre el Projecte de Llei de Bases de la Cooperació.
4. Discussió del Dictamen de la Comissió de Sanitat sobre el Projecte de Llei d'Aigües Minero-medicinals i d'Aigües pures de règim.

(*S'aixeca la sessió i la Cambra passa a reunir-se en sessió secreta. Són les set del vespre.*)